

Rendkívüli Újság

1939 OKTÓBER 9.

Inscris sub. No. 14—1938, Trib. Arad.

ANUL X. — Nr. 33.

Director — Főszerkesztő
MARKOVITS A. IVÁN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
ARAD, STRADA ALEXANDRI 8.

A német hadsereg nagy offenzívára készül a Maginot vonal ellen

A német gyalogság 12 helyen lépett támadásba, de a támadások összeomlottak

PÁRIS. — A Continental Press jelenti: A német hadvezetőség a Maginot vonal ellen nagyszabású offenzívára készül. A Rajna és Mozel területén német csapatok olyan hadműveletbe kezdtek, amelyek félreismerhetetlenül nagy támadás előkészítésére vonatkoznak. A francia főhadiszálláson bizonyosra veszik, hogy Hitler kancellár utasítást adott a német nyugati hadsereg főparancs-

nokának, hogy nagyszabású offenzívát hajtson végre a Maginot vonal ellen. Hitler kancellárt elhatározásában ugylátszik nem befolyásolja az a tény, hogy a francia Maginot vonal megrohanása a német katonák százezreit követeli áldozatként. Tegnap a német gyalogság tizenkét helyen lépett támadásba azonban a francia ágyuk tüzeben minden támadás összeomlott. Különösen a Saar

mentén, Saarbrückentől délre és a Hochwald terepén folytak erős küzdelmek. Valószínűnek látszik, hogy az egész vonalra kiterjedő német támadásnak az volt a célja, hogy egy gyengén erősített pontot találjon és ott próbálja meg áttörési kísérletét. A francia hadvezetőség minden intézkedést megtett a német offenzíva visszautasítására.

A „Slova” szerint

A Balkán kis államai egységbe tömörülnek

SZÓFIA. — A Slovo című újság jelenti, hogy a Balkán kis államainak összefogása küszöbön áll. Sajnálja, hogy eddig ezek a kis államok egy része a döntő történelmi pillanatban egymással szembe állt. Ez azonban a jövőben meg fog szűnni, mert a Balkán államai egységbe tömörülnek.

Most a történelmi események közepette ráeszméltek arra az igazságra, hogy egy kis állam csak akkor gyenge, ha egyedül áll. A kis államok blokkja hatalmas erőtenyezőzt jelent, amellyel a legerősebb államoknak is számolniuk kell.

Lebrun újra meglátogatta a fronton harcolókat

PÁRIS. — Lebrun köztársasági elnök tegnap másodszor látogatta meg a fronton harcoló csapatokat. A katonák lelkesedéssel fogadták a köztársasági elnököt.

7000 főnyi speciális karhatalmi alakulat Cseh-Morva területen belső rend fenntartására

PÁRIS. — Prágából érkezett jelentés szerint a német kormány egy 7000 főből álló karhatalmi alakulatot állított fel — speciális rendeltetéssel a Cseh- és Morva protektorátus területén.

A 12 zászlóaljból álló alakulat rendeltetése az ezeken a területeken észlelhető nyugtalanság és zavarok elfojtása.

Angol hajók és német repülőgépek eredménytelen harca

LONDON. — A Reuter távirati iroda jelenti: Az Északi Tengeren német harci repülőgépek megtámadtak két angol aknaszedő hajót. A heves harc során az angol hajók nem szenvedtek károsodást. A német repülőgépek is sértetlenül hagyták el a harcok színhelyét.

A francia hadiflotta 30000 tonna dugárut foglalt le

PÁRIS. — A Havas jelenti: A francia hadiflotta a legutóbbi héten harmincezer tonna Németországnak szánt dugárut foglalt le külföldi hajókon.

A sajtóminiszter hitvallása

BUCUREȘTI. — Beiktatásán tartott rövid, de tartalmas beszámolójában, Al. Radian az új sajtó és propagandaügyi miniszter határozott vonásokban mutatott rá arra, hogy milyen nagy szerepe van a sajtó- és propagandaügyi minisztériumnak az állam életében.

Akkor, amikor Franciaország a neves író, Girandouxot hívta meg propaganda irodái vezetésére, amikor Németországban, Angliában, Oroszországban a legnagyobb szellemiségek vezetik ezt az ügyosztályt, Al. Radian jelenléte az új minisztérium élén mindenben indokolt.

Asajtó és propagandaügyi miniszter székfoglalója nem volt egyszerű szónoklat, hanem józan hitvallás, amely néhány okos szóval a nemzet emelésének és a Trón dicsőségének szolgálatára szentelt programot fejezte ki.

Az ország, — mondja Al. Radian

— egyhangú ragaszkodást fejezte ki az új intézményekhez. A sajtó, amely az általános gazdálkodásnak és a közvéleménynek hű tükré, arra van hivatva, hogy megerősítse a hitet, ismertesse a jócselekedeteket és közvéleménynek a kötelességtől való eltéréseket. Ennek a nemes hivatásnak a teljesítéséhez őszinteség és jóhiszeműség szükséges. A szabad gondolkodás méltánylása mellett is el vagyunk határozva megvédeni az állam eszméjét a szabad gondolkodás nevében elkövetendő merényletektől.

Ennél világosabb, összefoglalóbb és az általános szükségletnek megfelelőbb programot nem lehet adni.

Al. Radian miniszter néhány mondatban mindent megmondott és nem kételkedünk, hogy szavai az ország minden polgára lelkében visszhangra találtak.

Csehszlovák kormányt állítanak fel Londonban

PÁRIS. — Benes volt csehszlovák köztársasági elnök, aki tegnap Párisba érkezett, ma fontos megbeszélést tartott Daladier miniszterelnökkel és Gamelin hadseregfőparancsnokkal. A tárgyalások a csehszlovák kormány megalakítására vonatkoztak, amelyet Benes a jövő héten Londonban fog megalakítani. A csehszlovák köztársasági elnök csütörtökön utaszik vissza Londonba, ahol még a kormány megalakítása előtt felhívást fog intézni a cseh, morva és szlovák férfiakhoz, hogy a világ bármely részén tartózkodjanak is, siessenek Franciaországba és lépjenek be a csehszlovák hadseregbe, amely a régi állam visszaállításáért küzd a francia hadsereg oldalán.

A Párisban lefolyt tárgyalások során Ossutzki csehszlovák követ is részt vett. Benes elutazása előtt egy Franciaországgal megkötendő megállapodást ír alá, amely biztosítja Csehszlovákia újbóli feltámadását.

Amerika 280.000 főnyi hadsereget helyezett készenlétbe

Kanadából újabb 40.000 főnyi hadsereg készül Európába

Washingtonból jelentik: Az amerikai hadügyminisztérium rendeletére újabb katonákat hívtak be és ezáltal 280.000 egészítették ki a készenlétbe helyezett hadsereget.

OTTAVA. — Kanadában újabb 40.000 főnyi hadsereg kiépítése folyik. Ez a második kanadai hadsereg, mely az európai harctérre készül.

A Duce tegnapi beszédében egy szóval sem emlékezett meg a háborúról

ROMA. — Mussolini tegnap a fascista tanács egyik ülésén beszédet mondott. A Duce husz percg beszélt, de egyetlen szóval sem említette meg sem a háborút, sem

a Németországhoz való viszonyt, hanem megismételte azt az elhatározását, hogy megőrzi Olaszország a semlegességét.

Olasz-román-magyar-jugoszláv szövetség létrejöttét várják

LONDON. — A Press Association jelenti: Angol politikai körökben kedvező hatást váltott ki az a tény, hogy Magyarország, Románia és Jugoszlávia megegyezést kötöttek a tavasszal fegyver alá szolitott évfolyamok elbocsátására és a hadseregnek a békebeli színvonalra való leszállítására vonatkozólag. Angliában megállapították a magyar-román de-

mobilizálás bekövetkezését akkor, mikor Magyarország és Románia újabb kereskedelmi szerződést kötöttek és a légkör a két állam egymással való viszonyában megnyugvást előre vetette. Angol beavatott politikai körök nem tartják kizártnak, hogy a közelben olasz-román-magyar-jugoszláv szövetség jön létre.

Egy színész temetése — második szereposztásban...

Kolozsvárról jelentik: Szerda délután 4 órára tüzték ki a hányatott életű Fratta Géza „második” temetését, de már fél 4 óra körül népes csoportok igyekeztek az elmúlás hervatag, őszi színeiben pompázó házsongrádi temető felé. Két-három száz főnyi tömeg gyűlt össze a halottas kápolna előtt. Kedden csak néhány ember kísérté volt a sirig gyalutalan deszkákból összerótt koporsóban fekvő, hajdan ünneplésvivő, a kisebbségi újságírók jóérzése azonban tisztességesebb és emberibb temetést biztosított a lejtőre került, sivar egyedülletben és nyomorban meghalt színésznek. A Muntyán-temetkezési intézet jóvoltából, rendes fakoporsó és szemfedél is került, a Pop-temetkezési intézet gyászokcsit küldött, felkutaték a szerencsétlen Fratta Géza szüleinek a sírját s abban ágyasztak örök nyugalóhelyet a tarcsai szegényház jobb sorsra érdemes halottjának...

Fratta Géza drámai halála megmozgatta a közönséget. Senkije sem volt és mégis sokan kísérték utolsó útjára... Ismerősök és idegenek, kolozsvári és vidéki színészek, régi színházi emberek, újságírók és — akikkel legtöbbször találkozott életének utolsó éveiben — az éjszakai élet jellegzetes alakjai és hajótöröttjei. Ők voltak a legtöbben... Töménfüst szüremlik a kápolnából s a koporsó mellett lobogó viaszgyertyák valóságos koszoru- és virágdörre vetik sápadt fényüket. Küldtek pompás koszorukat és hoztak igénytelen, hervadozó őszirózsacsokrokat is, de minden szál virágot az őszinte részvét helyezte az egyszerű koporsóra, amelyben végre nyugalmat talált a viharos életű színész.

De már hozzák is a koporsót. Kolozsvári és vidéki színészek: Mihályi és Ferenczi színigazgatók, Borosky Oszkár és mások emelik

Newyork Times:

Hitler érzi, hogy a háboru kimenetele bizonytalan

NEW-YORK. — A New-York Times írja: Hitler hiába igyekszik fölényesnek látszódni, érzi, hogy az általa kezdett háboruban csak ő lehet a vesztes fél. A tengeri blokádnak máris fojtogatja és a szovjettől hiába várja az alapvető gazdasági megsegítést. A Szovjetországgal megkötött szövetség sok tekintetben hátrányos helyzetet teremtett Németország számára. Bárhogy tagadja is Hitler, az ő célja mégis a Keleten fekvő nagy gabonater-

vállakra és teszük a gyászokcsira. Felaggatják a koszorukat is. Zizegő lila szalagokon motoz az őszi szél. „Utolsó üdvözléssel a kolozsvári színház”, „Utolsó üdvözlés a Thalia nevében”, „Felejtethetetlen kárlársunknak — vidéki színészbarátaink”, „Utolsó üdvözlés névtelen ismerőseitől” — olvassuk többek között a szalagok feliratairól. Csak most látjuk, hogy a szerencsétlen sorsu színésznek mennyi ismerőse, mennyi barátja volt.

Lassan elindul a gyászokcsi. A sorfalat álló közönségben feltűnik egy lerongyolódott ruhájú öreg ember, behorpadt keménykalapot tart a kezében és valósággal rázza testét a zokogás. Egy ismerős... Isten tudja, hol sodorta össze valamikor Fratta Gézával az éjszaka?...

Mielőtt a gyászokcsi befordulna a főutra, gyászinduló tompa ütemei sirnak fel a hegedűkön. Körösi Dussal az élükön eljöttek a kolozsvári cigányprimások, hogy a maguk módján bucsút vegyenek az éjszakák nyugtalan és számkivetett vándorától. Szépen, szívhezszólóan játszanak, minden érzésüket belelehelik a szárazfűbe.

Feketén ásit a Fratta-család sirhelye. Frissen megáldott sírgödör várja Fratta Gézát. A koporsó beszentelése után Fekete Mihály lép a sírhoz és könnyűtől elcsukló hangon megható szavakkal bucsuzik el a halottól. Utána Szilágyi díszletező mond néhány közvetlen, rigmusos bucsuszt.

Hullnak a göröngyök a koporsóra. Színészek, színésznők ragadják meg a lapátokat, hogy segítsenek elföldelni igaz könnyekkel megáldott pályatársukat... Ismét megszólalnak a hegedűk... „Lehullott a rezgőnyárfa...”, aztán egy érzelmes keringő az „Asszonyfaló” című operettből.

„Ha egyszer elmúlt a nyár, Mit ér a legszebb huszár? A csóknak, a dalnak vége már, Oh, de kár, oh, de kár...”

Legújabb divat — a gázruha

Páris kihalt. A lázas, lüktető forgalom megszűnt, az élet tempója csökkent, de — mint a L'Intressigeant-ban olvassuk — egyben mégis megtartotta vezető szerepét: a divat terén. Párisban találták fel ugyanis a legújabb divatot: a gázruhát. Persze, ez a ruha nem színezésével, hanem anyagával és szabásával jelent lényeges újítást a párisi divat terén. Az új ruha vízhatlan impregnált anyagból készült teljesen tompaszínű, bokánál annyira elszűkíthető, hogy teljesen zárt zsákká lesz, amelyet gumiszalaggal lehet lezárni. Ujja hosszú és szintén gumiszalaggal zárható s ugyan ez áll a nyakrészre is. Hogy az új ruha mennyire esztétikus, azt a jelentésből megítélni egyelőre nem tudjuk, de hogy rövidesen elterjedt ségnek fog örvendeni, az biztos, mert komoly védelmet jelent az iperit és több más fajta gáz ellen.

URANIA
Telefon: 12-32

5, 7-15 9.30

Nagyszerű kettős műsor!

I. **A titokzatos cowboy**

DICK FORAN legjobb

kalandor filmje

II. **Ölensége énekese**

BENJAMINO GIGLI modern

dalokat énekel

Jón: BETTAUER

„A bánatos ucca”

Anglia kölcsönt nyújt Jugoszláviának

BELGRÁD. — Tegnap angol gazdasági bizottság érkezett a jugoszláv fővárosba, amely az angol-jugoszláv kereskedelmi viszony elmélyítését igyekszik elérni. Anglia készen áll arra, hogy nagyobb kölcsönt nyújtson Jugoszláviának azzal a feltétellel, hogy a jugoszláv kormány az eddig Angliának küldött nyrstermékek szállítását megnövelje. A tárgyalások kezdetüket vették.

CORSO SLÁGERMOZGÓ

Tel. 21-85

ULTIMATUM

JÖN: Csütörtök! Premier!

A Szabadság Dala

Nelson Eddy

Victor Mc. Laglen

A szezon legnagyobb filmje

Franco erélyes intézkedései a kommunis- ták ellen

MADRID. — A Franco kormány határozott intézkedéseket fogantatosított a kommunisták ellen, akik arra való hivatkozással, hogy Németország Szovjetországgal szerződéses viszonyba lépett, újra aktivitásba kezdtek.

A Franco kormány intézkedése kiterjed nemcsak politikai, hanem gazdasági területre is.

Kombinált szemüvegek

Tökéletes precíz beállításával orvosi előírásra. Az összes számok raktáron, Reiner József szaküzletében ARADON a színház mögött. Óra, ékszer, optika.

Walewska grófnő szerepe Lengyelország történetében

Amikor Walewska grófnő (Napoleon kedvese) még csak Lescinszky Mária volt, egy gyermekkorú történelmi feladványára tanítómestere, a világhírű Chopin zeneszerzőnek az édesatyja ezt a megjegyzést írta: — „Mire való ez a mértéktelen lelkesedés? Hogyan siratjuk Lengyelország sorsát, amikor ennyire meghatódunk a pun háborún, Kartago pusztulásán?”

A történelem feljegyezte Lescinszky Mária, a későbbi Walewska grófné izzó honszerelmét hazája Lengyelország iránt.

És fel van jegyezve a történelemben a viszony, amit Lescinszky Mária Napoleonnal folytatott. Akkoriban, a múlt század első éveiben, amikor Lengyelország már harmadszori felosztását is átszenvedte, minden legyél hazafi Napoleontól várta a felszabadulást.

1806 december 31-én este három hónappal a jénai ütközet után a hírhirdető dobos felolvasta a lengyel fővárosban Napoleon kiáltványát. S a kiáltványhoz hozzáfűzték a városi tanács felszólítását:

— „Város polgárai! Öfelsége, a francia császár holnap, január 1-én bevonul városunkba. A városi tanács elvárja a lakosságtól, hogy öfelségét kellő méltósággal fogadja”.

A bevonulás másnap meg is történt, de két nappal a bevonulás előtt Napoleon főhadiszállására megérkezett egy paraszti áruhába öltözött gyönyörű fiatal nő. A parasztnőnek a legnagyobb rafinériára volt szüksége, hogy Varsóból eljusson a főhadiszállás közelébe. Duroc adjutánt kérte meg, hogy vezesse a császár elé. Az adjutáns nehezen tett eleget a kérésnek és az áruhás Lescinszky Mária grófnő abban a pillanatban lépett Napoleon elé, amikor a császár éppen kocsijába szállott, hogy Varsó felé hajtasson. Napoleon már oda is szólt a kocsisnak:

— Mehetünk!

Virággal telt kocsijához ekkor ugrott oda Lescinszky Mária és kiáltotta oda a császárnak:

— Felség, a lengyelek utolsó csepp vérével állnak Ön mögött.

A császár kocsijából felvett egy virágot és odahajította Lescinszky

Máriához. A rózsza a grófnő állához csapódott, aztán elindult a kocsi Varsó felé.

Lescinszky Mária azután még na pokig tartózkodott a főhadiszállás környékén egy zsidó embernél, akitől igazolványokat kapott, miután a háborus időben különben nem tudott volna hazajutni. Napoleon azonban megbüvölten rejtette szívébe a „parasztnő” képét. Ő maga tett lépéseket, hogy a föld alól is kerítsék elő azt az asszonyt, aki a lengyel nép nevében először üdvözölte varsói bevonulása előtt.

Lescinszky Mária riadtan igyekezett eltűnni a császár elől, de honfitársai — akiknek körében a főhadiszálláson történt kaland futótűzként terjedt el — arra unszolták, hogy jelentkezék a császárnál, mert tőle függ, hogy Lengyelország sorsát megmenthesse.

Lescinszky Mária, mint ez már ismét a történelemből ismerős, — Napoleon élete végéig a legmeghatóbb visszaemlékezéseiben őrizte az asszonyt, aki később követte a császárt Párisba is, ahol kis külvárosi színházakban, diákvendéglőkben találkoztak nem ritkán inkognitóban. És amikor Napoleon az ellene szövetekezett hatalmak Elba-szigetére száműzték, Lescinszky Mária vezette azt a kis lengyel csapatot, amely a következő évekkel bucsuzott a császártól:

Ott ahol Krakkó falai alatt

a Visztula folyik

és a falak alatt

a lengyelek vonulnak

Fejszékekkel, éles tőrökkel,

visszajössz-e még?

Erdők, virágok most feketék

lettek

lengyel nők sűrű könnyeikből.

Érdekes, hogy Lescinszky Mária-nak élettörténetét éppen most jelentette meg francia nyelven Lescinszky Mária és Napoleon titkos frigyének egyik késői sarja, D'Ornano gróf.

D'Ornano gróf könyve természetesen igen nagy feltűnést keltett Franciaországban, nemcsak témájánál, hanem annál az időszerűségénél fogva is, amit Párisban a könyvek Lengyelország sorsával kapcsolatban tulajdonítanak.

Davidescu követ Molotov- nál jelent meg vasárnap

MOSZKVA. — Molotov külügyi népbiztos vasárnap fogadta Davidescu román követet, akivel háromnegyed órán keresztül tárgyalt.

Davidescu követ mielőtt megjelent Molotovnál, Szaracsioglu török külügyminisz-

terrel folytatott beható tanácskozást.

Molotov mindkét államférfiúval a Balkán semlegességéről tárgyalt, mellyel kapcsolatban Törökországnak is jelentős szerep jut.

Japán elismerte az új lengyel kormányt

TOKIO. — A német távirati iroda jelentése szerint Japán külügyminisztériumának megbízottja a sajtó képviselői előtt kijelentette volna, hogy Japánnak nem áll módjában elismerni az új párisi lengyel kormányt.

Tokióból érkezett jelentések szerint ez a hír nem felel meg a valóságnak.

Romer tokiói lengyel követ ugyanis megjelent a japán külügyminisztériumban és bejelentette, hogy a lengyel alkotmány értelmében

Párisban új lengyel kormány alakult.

Ezt a japán külügyminisztériumban tudomásul vették és így a lengyel követ továbbra is Tokióban marad, ahol működését változatlanul folytatja.

Sport és straparuhának, kosztümnek

gyapjú háziszőlles

Képviselő: E L E M É R

Bratianu 5 — Tel.: 1664

Játsszunk bizalommal a Loteria de Stat
Colectura Oficiala-nál

Főelárusítóhely: Cluj, Regina Maria No. 46.
Arad, I. O L A R I U, Str. Brătianu No. 3.

FEKETE TIVADAR: VERSEK A PÁRNABÖRTÖNBŐL

Nincsen dermesztőbb számonkérés: mint mikor Életvalutában kéri a fizetést...

Mert kegyetlen bért fizet az: ki odatárt szívvél merete élni az életet s a kaján Uzsorás komor ridegséggel követeli ki magának a vérdíjat attól: ki szerelmesévé vált az életszerelemnek.

Fekete Tivadar, a két esztendeje szanatóriumból-szanatóriumba vándorló költő, az ágyrabságra ítélődött poetázeni: lázban és kínban és tehetségének valami transzcendentális fényű megvillanásában — újból verseket ír.

Ágybörtönben a világszabadságról énekel, hőmérőzés helyett a háborubakergült emberiség hóna alá nyul elkinzott kezeivel és a párna bástyák mögül pedig kísértetekkel hadakozik. Elmult és elhullott lidércekkel, életének nagy, forró, elszárgult, de ma is drága és örök-ké-mindig-szép szerelmeivel.

Es ezenfelül törleszt...

Az Életéért akar törleszteni és maga elé citálja inkasszánsnak: a Halált. Felüti az életöröm evangéliumának lapjait: hogy annál kinzőbb legyen számára a Halállal leendő számadás. Kigyújtja a régi oltártüzeket, hogy annál fagyasztóbb legyen neki az odaidézett jég-hideg halállehelet.

Szembenézett egy életen át asszonyokkal — most kacérkodni szeretne a Halállal.

Ó azt hiszi, — a betegágyban fogant csodálatos versek költője, — hogy a Halál várat magára.

Mi tudjuk: hogy a Tivadar ma is az Életé. Csakugy ahogy az volt Tegnapelőtt s Tegnap is... És amiként az Életé marad: Holnap és minden Holnaputánokon is.

Szeretett és hitti! Van-e ennél bizonyosabb jelszó az Almok, a Vágyak és a Remények országútján, biztonságosabb menetrend abban az Életbirodalomban ami után áhitozunk...?

Mert a mai életparódiát ugyebár nem hisszük komolyan emberiméltóságra szabott Életnek...?

Téved a Tivadar mikor invitálja az Elmulást, mert a mai életsiralomházból nem tulságosan hajmeresztő lehet az átmenet a Halálhoz. Mert nem a Halál gyilkol: hanem az új élettörvény — ahogy éneklí —: hogy ember öl s öljünk emberek...

De nem téved, mikor azt dalolja: hogy ha elmúlik a Fekete Tivadar s a Tivadarok: akkor egy-két vagy tán több asszony is egyedül marad...

Nem téved: mert az ő betegséghecsuklott életének szavalókorusa igazatosan viszhangozza minden elesőkolt csóknak még kihült emléket is.

Az Élet értelmének nagy és megfjethetetlenül titokzatos értelmelenségét: a gondolatot és a szívet. Az Ész és a Szerelmet.

Az egyiket: amelyért élünk, — a másikat: amely éltet.

(Reicher Jenő dr.)

Az Élet költője kacérkodik a Halállal

Igy is úgy is meghalni

Meghalni igyis, ugys kéne!
A szenvedésnek opál-fénye

fejem körül úgy tündököl
mint Glóriák. És millió ököl

szorul. Borul az ég, s dörög
a törvény: „Ölő?... Öljünk?... Ölők!”

Rettenet-órák, baljós percek
rémülete tudómban serceg.

S a téboly mérges mannája hull
fölem, s föld és gyanútlanul

keringünk körbe-körbe
arcunk mered a vak tükörbe

s nem a mienk, nem az én arcom
az ő csatáik nem az én harcom.

Beteljesül, amire várok,
hősi halál lesz. Ágy. Nem árok.

S míg ágyuk bögnék és tankorkán
zug, — nem hurrazok mások torkán

pilóták, hősök, s vezérek között
az én frontom már összeütközött

hát héroszok, dobjakok rám követ
enyém a szebb, a hősibb ütközet

én sirok, hörgők, az időm lopom:
új napra virraszt két új Pantopon.

Hajnali dal

Nekik jó, kik nem ismerik
a fetrengő kint reggelig
hogy arcom ráncokba törte
nem tudja a villanykörte

ha fáj nem is sikolthatunk
köröskörül magunk vagyunk
bénán, egyedül és vakon
tüskére szegzett ágyakon

aranykarátos jóbarát
mind elkerül, vagy meg se lát
igy hempereg hát reszketeg
emberpalánta, ha beteg

gyógyíthatatlan háboru
szemem egében a boru
magányomnak sebláza tör
esillag forog mint körbe-kör

már két éve jár e kóta
két tél hullott le azóta
semmi jómra, árva számra
hőfőhár ágy-koporsómra

Tubával s varanggyal

Rám már alig is vigyáznak
higany ugrik, ráz a lázmag
hajnal felé fűtyülök
vigan menni készülök

élttem tubával, s varanggyal
ringatott ezer kis angyal
van rá hát ezer okom
ha elveszek poklokban

nem borul rám tuja-fa
se kereszt, se kópja-fa
nem lesz tölem friss a föld
hamvam egy vedret kitölt

ha bitangul elmegyek
alig fáj valakinek
bajom nem is örökös
nem vár rám vig örökös

nyakkendőm fekete túll lesz
egy-két asszony egyedül lesz
teljék nélkülüm telük
nyaram volt, de nincs velük

ha lenne, ki megsírat
szőljon hozzá az irat:
— hamvedrem nem köny-edény
hagyd el könnyed könnyedén

— kinek pora itt elégett
meghalt ő a szíve végett
költő volt az istenadta
szívét keselyűknek adta

Egy banktisztviselő és egy magán- tisztviselő között bíróság után óhajt apát szerezni egy anya gyermekének

**Előnyben a jobb viszonyok
között levő apajelölt**

ARAD. — Az elmúlt év augusztusában özvegy Jermák Alajosné makói lakos Jermák Dénessel, fiával, Mária-Radnára utaztak. Amikor a búcsujáráhelyről visszautaztak, az özvegyasszony Aradon felkereste egy régi barátját, akinek jelenleg varrodája van Aradon. Amíg a rég nem látott barátok a múlt emlékeit felidéztek, addig Jermák Dénes, egy 24 éves fiatalember és hagymatermelő az udvaron sétált. A fiatalembernek nagyon megtetszett egy varrolány, aki az udvaron éppen szénvasalót tüzesített. A fiatalember szíve is hamarosan tüzet fogott és az aradi látogatásnak az lett a vége, hogy özv. Jermák Alajosné nemcsak fiával, hanem menyével is tért vissza Makóra.

A fiatalok az első hónapok baf boldogan éltek. A fiatal hagymatermelő anyja nagyon szerette volna, ha nagy mamává vált volna. Ez a kívánsága azonban sokkal hamarabb teljesedett, mint hogy akarta volna. Már a házasság első hónapjában az anyaság csalhatalan jelei mutatkoztak. A gyermekáldás legtöbbször boldogság, de vannak esetek, amikor egy tulgyorsan jött áldott alapot áldatlan helyzetet idéz elő. Jermák Dénesné házasságának hatodik hónapjában egészséges, teljesen kifejlett fiugyermeknek adott életet. Nem volt szó koraszülésről: tehát a gyermek nem a férjtől származott. A feleség be is vallotta, hogy amikor még Aradon varrolány volt, több férfivel ismerkedett meg. A házasságnak hamarosan valóper lett a folytatása és a házasság első évfordulóján, a bíróság már meg is hozta a valóperi ítéletet.

Jermák Dénesné fiatal gyermekével együtt Makón maradt. Az anyós, aki nem haragudott menyére, egy varrodát rendezett be az elvált asszonynak, akinek azóta jólmenő varrodája van. Az elvált asszonynak kéréje is akadt, azonban az elvált asszony nem gondol egyhamar arra, hogy másodszor is férjhezmenjen. — Az elvált Jermák Dénesné levelet intézett egy aradi ügyvédhez, amelyben gyermektartási per megindítására adott felhatalmazást. A levélben két nevet említett a makói asszony. Az egyik név, egy aradi banktisztviselő neve, aki ugyanabban a házban lakott, mint a varrolány szülei. A másik egy aradi kereskedelmi vállalat levelezőosztályának hivatalnok. Ezzel a két férfiuval tartott fen barátságot és — ahogyan a levélben őszintén bevallja — saját maga sem tudja biztosan, a két férfi közül kicsoda gyermekének az apja. Miután azonban egy gyermeknek törvényesen csak egy apja lehet, arra kéri az ügyvédet, nyomoztas ki, a két férfi közül kinek van nagyobb jövedelme, biztosabb állása. Megjegyzik az elvált asszony, hogy az aradi kereskedelmi vállalat levelezője azt mondotta neki, hogy hamarosan örökölni fog és egy ingatlanak a tulajdonosa lesz. Azt ígérte neki, ha háztulajdonos lesz, bundát vesz neki, tulajdonképpen ezzel az ígérettel bírta őt rá arra, hogy a kívánságát teljesítse. Ő különben felhatalmazta az ügyvédet, hogy a vagyonosabb apa-jelölt ellen indítsa meg a gyermektartási pert. Az ügyvéd az eljárást már meg is indította.

Véresre verték egy gyűlésen Ziegler Annát, az ismert nemzeti szocialista vezetőnőt

19 asszonyt letartóztattak

ZÜRICH. — A Neue Züricher Zeitung híradása szerint a Ruhr területek városai Ziegler Anna az ismert nemzeti szocialista vezetőnő beszédet intézett a német asszonyokhoz. Beszéde során kijelentette, hogy az asszonyok kötelessége a férjeiket lelkesíteni, azonban a német asszonyok nem tesznek elég kötelezettségüknek.

Erre a bejelentésre örült lárna keletkezett, a haligató nők kiabálni kezdtek:

„A férjeink a fronton vannak és mi éhezünk”.

„Most ugyanaz van, mint 1914-ben”.

Ziegler Anna reflektálni akart a közbeszólásokra, de az asszonyok nem engedték,

sőt neki estek és véresre verték. Amikor a Gestapo és SS emberei megjelentek a gyűlés helyszínén, Ziegler Annát a földön, vértócsában fekve találták. Kórházba szállították. Tizenkilenc asszonyt letartóztattak.

Gazdát cserélt a „Vaslakat” ház

ARAD. — Arad egyik legrégibb épülete, mely a Halteren van és Vaslakat néven ismeretes, a közelmúltban gazdát cserélt.

A házat Szénási textilkereskedő vette meg és a vételár — értesülésünk szerint 1.600.000 lei körül van.

Iskolai egyenruhák
legolcsóbban

M u z s a y J ó z s e f

üzletében, — Tel. 15-79
Színházzal szemben

AMTE - UDR 2:0 (1:0)

ARAD. Bajnoki. 1000 néző. Alaposan felázott, itt-ott víztócsákkal tarkított, bajnoki mérkőzésre alkalmas pályán került játékra a sor. Az eredetileg delegált Ritter játévezető helyett Darázs — az első határbíró vezette le a mérkőzést, aminek elsősorban az az elma radhatatlanul szokásos következménye, hogy a vesztesre álló csapat nem igen respektálja és az ennek nyomában jelentkező incidensek le rojtják a mérkőzés nivóját és kedvét szegik a mérkőzést látogató közönségnek.

Elsősorban azonban beszámolunk magáról a játékról:

Pataki az ujong az Amte idei első gólját rugja

Resica kezd és az első támadás során König balszélső beadása Zsizsik guruló lapos lövésével fejeződik be, mely a kapu mellé megy. A tengeri flotta most jónéhány percig ide-oda cirkál tényleges eredmény nélkül, a matrózok vigyáznak uniformisukra, míg végül Csipai veti be magát először a tengerbe, jobban mondva a tengersárba. A többiek lassan-lassan követik akaratlanul is példáját. Mitán már mindenki sáros lesz, elkezdődik a játék. A 9. p-ben Szaniszló verekszi magát előre, ügyesen gurít Danihoz, a labdra Fülöp kapus is kifut, de nem éri el, úgyhogy Danié lesz a labda, aki eltekintve, hogy lesen áll, 4-5 méterről az üres kapu mellé lö. A 11. p-ben vihar kerekedik a tengeren. Dani támad, Alasu a büntetőn beüül kézzel érinti a labdát, a bíró azonban — rálőtt labdnak minősíti és így nem büntet. Az UDR csa tárlanc egyelőre kihagyásokkal dolgozik, legveszélyesebb közöttük Schira jobbszélső. Gerold több ízben kap „hazaadott” labdát, de ellenféltől gurított labdát is. Ennek kapcsán feltűnik, hogy az Amte védelem ilyenkor biztonsági láncot von Gerold köré, mert ilyenkor nehéz a labdafogás és az könnyen ki is csuszhat. A 12. p-ben Léb gyönyörűen szökteti Patakit, a labda váratlanul lelassul, Pataki eléri, jól ad be, a belsők jó helyezkedése ellenére nem tudnak a labdához jutni, végül Alasu partra küldi. A 18. p-ben Szaniszló szökteti Danit, 25 m-es jó lövését Fülöp kornerre tölja, Dani sarokrugását Fülöp alig tudja balra ütni, ahol Pataki fogja, újra bead, Dani veszi át és lö remekül, ám Fülöp szerencsével védi. A 20. p-ben Alasu buktatja a támadásban futó Lebet, aki 3 métert csuszik a földön, amikor folytatólag Fodor „besározza” Léb arcát is. Szabó úgy érzi, hogy „sáros” az Amte Léb faultjéért, miért is sürgősen törleszt Zsizsiken, az így származott 1-1 szabadrugásból azonban nem lesz semmi. A 21. p-ben Szurgyi szereli Königt, akinek lefelé gurított labdáját Slivát vérszenes kapura irányítja, de Gerold jól helyezkedett. A 22. p-ben Dani jól ad be, Pataki ideális helyzetben rosszul fejel — kapu fölé. Schira vezet újra jó támadást, de a belsők lekésik. A 26. p-ben Szaniszló jól szökteti Patakit, aki spekulál, míg végül Alasu leszereli. A 27. perc örömteli az aradiaknak. Fried nagy szerű keresztlabdával szökteti Patakit, aki mintegy 12 m-ről jól megvágja és megszűlelik az első gól. Az Amte lelkesedése szárnyakat kap, egymásután indul rohamra a jól működő Szabó mögött, kornert-kornerre ér el, csak éppen gólról nem sikerült átváltani, mely eredménytelenségben kétségtelenül nagy szerepe van Fülöp kapusnak is, aki hol Szaniszló lövését végi, hol a kapu előtt kibontakozó támadásokba sikeresen avatkozik bele. Pataki közben az ellentámadások során két-három kornert is rug — rosszul.

De ugyanígy rosszul végzi a sarokrugásokat az UDR is. Az utolsó 5 p-ben az UDR diktálja a tempót, erős nyomással nehezedik az Amte kapura, de a védelem jól támovalva a fedezetsortól, sikeresen hárít el minden gólszerzési akciót.

A poralból elevenedett Dani biztosítja a két pontot

A mérkőzés sorsa még korántsem tekinthető eldőltnek. Az UDR támadólag lép fel. A 3. p-ben Slivát kornerre ment Pacurariu elől, majd Schira beadását alig-alig tudja tisztázni a védelem. Nagy szerencse, hogy az UDR csatárok lövései messze elkerülik a kaput és a kapu előtt elvő víztócsa gyakran nyújtott meglepetéseit nem tudják eléggé szemfülesen kihasználni. Az Amteban ez irányban nagyobb vállalkozási kedv mutatkozik mindvégig. Az UDR azonban fölényt harcol ki most vagy 15 percen át és bizony a jó szerencsét is társul kell hívni, hogy a kiegyenlítést elkerüljék. Egy pár szívszorító jelenet is adódik, pl. amikor Gerold lehajolva — két keze között enged el egy labdát, mely szerencsére kapu mellé tart, vagy amikor egy-egy levegő vagy vízrugás tarkítja a védelem játékát, amire persze mentség van. Szerencsére ezek a kritikus helyzetek az UDR csatárok rossz lövéseikkel oldódnak meg. Vezet azonban az Amte is jónéhány támadást, melyek azonban azzal fejeződnek be, hogy vagy a szélsők nincsenek a helyükön, vagy Szaniszló lövés helyett jó helyzetben — passzol, vagy a sár és víz felborítja a számításokat. Egy Dani által vezetett labdát kézzel érint Csipai a 16-on belül, Dani ugyan rögtön zár alá veszi azt a helyet, ahol a kezelés történt, olyképen, hogy leül arra a helyre, azonban a bíró nem respektálja Dani mérnöki tudományát és miután Sfeiffer határbíró nem véleményezi a 11-est, nem is adja meg. Viszont hatalmas füttynkoncertet kap — viszonzásképen. A 20. p-sem valami megnyugtató az Amte drukkerek részére. Schira szalad a labdával — behúzódik középre, senki őt még csak üldözőbe sem tudja venni, — Slivát a közepén van pl. — végül a 16-on víztócsába akad a labda, ahonnan mellé rugja. A 27. p-ben Szaniszló Daninak ad labdát, aki vágatába fog, Csipai ke resztezi ugyan, de Dani maga mögött hagyja, hogy a 16-ról ballal az ellenkező sarok belső kapufájába rugva, bepattanjon a labda. (2:0) Az UDR reklamdí — eredménytelenül. Három perc múlva megismétlődhetne az előbbi, ha Reinhardt leadását Dani nem lesen fogja. Léb

dolgoz ki újra jó helyzetet, de Pataki is és Dani is ront. A 36. p-ben Schira beadását Pacurar jó helyzetben fejelni akarja, de nem éri el. Most az UDR végküzdelme következik, de eredménytelenül. A mérkőzés befejezése előtt 5 perccel ritka esemény adódik. Valaki a tribünön — egy albíró kétszer a sípjába fúj, a labda éppen taccsvonalon kívülre jutott és ebbe az irányba megindult a bíró is, mire a játékosok azt hiszik, hogy vége a mérkőzésnek és indulnak le a pályáról. Darázs bíró sípjába fúj, valószínűleg „állj”-t akart kifütyülni, ezalatt az egyik UDR játékos az üresen álló Amte kapu felé rohan és berugja a labdát. Ezt gólnak akarják minősíteni a resicaiak és jónéhány perc telik el — heves reklamációk keretében — míg tisztázódik a helyzet, mely után lejtászik a hátralevő időt, különösebb eredmény nélkül.

Bírálat

Az UDR-nek nem konveniólt a talaj. Ennek tulajdonítható vereségük. A csapat tagjai jó futballisták. Ellenben sportszerűtlének, állandóan reklamálnak. Ebben kitűnt első sorban Zsizsik, Csipai, Fodor és Alasu. Utóbbi kettő és Csipai tukeményen is játszanak. Gólszerzésük Zsizsikre van bízlitva, aki ma használhatatlan volt. A többiek góllövési tudománya nem valami nagy lehet, igaz, hogy ezen a mérkőzésen nehéz elbírálni. Jó taktikával játszottak, gyorsan és hosszan előreadott labdával kísérleteztek, de befejezni az akciót nem tudták.

Az Amte első győzelmét aratta. Reméljük folytatólagos lesz, noha az együttes játéka még mindig nem megnyugtató. Gerold edy-két hibától eltekintve jó volt. Slivát ugyanugy. Sok helyzetet mentett, rombolt, de szintén 1-2 kihagyással. Lucian állta a sarat, bár a II-ik félidőben elkészült erejével. Szurgyi játszott már jobban is — ebben a szezonban. Szabó nagy volt az I. félidőben, a II-ikban már hanyatlott. Fried jó volt. Dani ma jól játszott és jól célzott is. Talán visszanyeri múltévi formáját. Léb igen jó volt és talán egyedül játszott úgy, mint normális pályán. Szaniszló a centerben megfelelne, ha kevesebbet cselezne, többet löne és előreadná a labdát. Reinhardt volt a csapat leggyengébbje. Érthetetlen, hogy ez a fiú ebben a szezonban nem méltó a tabalyi Reinhardthoz. Az ujong Pataki lötte az első góll és ez a főérdeme. Meg kell még tanulnia helyezkedni, kornert rugni és nagyobb lendülettel játszani.

Az amerikai némettség Hitler elejtése mellett szavazott

New-York. — Amerika legnagyobb németnyelvű folyóirata szavazást tartott az Amerikában élő némettség között arra nézve, hogy helyeslik-e Hitler politikáját vagy sem. A szavazás lényege annak a véleménynek nyilvánítására terjedt ki főleg, hogy

a világbéke érdekében szükség van-e Hitler megbuktatására.

Az amerikai németek 82 százaléka Hitler elejtését kívánja, 7 százaléka a Hitler rendszer további fenntartását kívánja, míg 11 százaléka megtagadta a választ.

A NEMZETI BAJNOKSÁG ÁLLÁSA
Carpați 8, Venus 8, CAMT 8, Ripensia 7, Rapid 6, Sp. Studentesc 4, UDR 4, Gloria CFR 4, Juventus 3, Victoria 3, U. Tricolor 3, AMTE 2.

Hungária — Taxisok 3:3.
Törekvés — Szeged 0:0.
Haladás — KAC 3:1.
Szolnoki MÁV — Bocscai 2:1.
Kispest — Gamma 4:0.

Naponta friss I.

TEA VAJ

csak

KÖNYV tejcsarnokba

kapható

Piața Avram Iancu

Venus - Gloria CFR 6:2 (1:0)

BUCUREȘTI. — A Venus köny- és Iordache (2) osztzkodtak, a gnyen győzte le lelkes ellenfelét. A laziak góljait Horotan és Iust győztes csapat góljain Bodola (4) (11-esből) szerezte.

Ripensia - Carpați 1:0 (0:0)

TEMESVÁR. — A Ripensia sáros Az egyetlen gólt a második fé pályán nagy küzdelmet vívott a idő 41. p. Marksteiner szerezte Carpațival és sikerült megszereznie Biró: Pálffy.

Rapid - Victoria 2:0 (2:0)

BUCUREȘTI. — A Rapid bizto A 18. p. Barátky, a 32. p. Capusan győzött a lelkes Victoria ellen. lőtte a győztes csapat gólzait.

CAMT - Juventus 3:2 (1:1)

TEMESVÁR. — A CAMT izgalmas küzdelemben győzte le a Juventus. A sáros pályán lefolyt mérkőzés góljai a következő sorrendben estek: 2. p. Reiter, a 27. Sonny Niculescu. Szünet után a és 32 p. Bindea, a 41. p. Dunărenu. Szükségbíró: Székely.

Kinizsi-Simeria CFR 2:1 (1:1)

PISKI. — A Kinizsi nehezen győzött durva ellenfelével szemben. A 22. p. Nagy góljával a honi csapat vezet, de a 32. p. Bajusz kiegyenlített, majd szünet után a 26. p. Thierjung szerezte a győztes gólt.

Mica—Gloria 4:0 (2:0)

BRAD. — A Gloria sáros, felázott talajon súlyos vereséget szenvedett a lelkesen játszó brádi csapat ellen. A 4. p. Tuecan, a 14. p. Popa szereztek az első félidő góljait. Szünet után a 19. p. és 35. p. Bugariu lőtte a további gólokat. A győztes csapatból Fusoiu és Bugariu, a Gariaból Volentir, Codrean és Siciu van tüntek ki.

Electrica — Minerul 1:0.

A szerencsésebb csapat nyert a góljával.

RMTE — Victoria 4:0.

Universitatea — Sodronyipar 2:0.

Egy nagy

csemeny:

1939 Október 15-én

a 4-ik osztály nagy húzása

A sorsjegyeknek [több mint fele nyerő lesz:

2 nyeremény	a 6 millió Lei
20 nyeremény	a 1 millió „
20 nyeremény	a 400.000 „
120 nyeremény	a 100.000 „
400 nyeremény	a 40.000 „
100 nyeremény	a 20.000 „
200 nyeremény	a 10.000 „
4.000 nyeremény	a 6.000 „
40.000 nyeremény	a 3.000 „
64.000 minimális nyeremény.	

250 Leivel azok is résztvehetnek a húzáson, akik a jelen Sorsjáték elején nem játszottak. Kérjenek az elárusítóhelyekről felvilágosítást.

LOTERIA DE STAT

Tip. LOVROV & Co., ARAD